

ÇAMLI YEM Besicilik San. Tic. A.Ş. Deniz Ürünleri İşletmesi

www.camli.com.tr

1985 yılında Yaşar Holding Bünyesinde "Pinar Deniz Ürünleri A.Ş." ismiyle bir milyon yavru çipura, 300 ton sofralık balık üretim kapasitesiyle Türkiye'nin ilk Entegre Kültür Balıkçılığı tesisi olarak üretime başlayan tesis, Akdeniz ve Avrupa da gerçekleştirilen en büyük 10 deniz yatırımı arasında yerini almış. Tesis 2003 yılında "Çamlı Yem San. Tic. A.Ş." ile birleşmiş. 2008 yılı itibarıyla tesisin üretim kapasitesi, 2.450 ton sofralık ve 60 milyon adet yavru balığa ulaşmış.

Kültür balıkçılığı doğal balık stoklarının destekçisidir...

Çamlı Yem Besicilik Deniz İşletmesi Üretim Müdürü Uzay Şentürk, kültür balıkçılığının dünyayı bekleyen açlık tehdidi için desteklenmesi gereken çözüm yollarından birisi olduğunu belirtiyor ve bunun nedenlerini şöyle açıklıyor; "Endüstriyel balıkçı tekneleri, son teknoloji sonarlar kullanarak, ürkütücü bir hız ile yanılma payı olmadan balık sürülerini yakalıyorlar. Yakalanan balık sayısını düşünecek olursak denizlerin kendini yenileme yeteneğinin ortadan kalktığı bir gerçektir. Büyük balıklar azaldıkça ve yok oldukça bir alt boydaki balığı hedeflemekte ve bu şekilde en aşağıya doğru inmektedir.

Şu anda dünyadaki büyük boy balıkların %90 oranında bittiği tahmin edilmektedir. Geçmişte öngörü olan bu durum günümüzün gerçeğidir. Doğada 1 milyon balık yumurtasından çıkan balık larvalarının tek bir tanesi sağ kalarak yaşamını devam ettirebilmektedir. Kültür balıkçılığında ise bu oran kuluçkahane aşamasında % 30 kafes besiciliği aşamasında ise ortalama % 80 dir."

Uzay Şentürk bu verilerden hareketle, su ürünleri yetiştiriciliğinin, açlığın önlenmesi, dengeli ve sağlıklı beslenme, doğal balık stoklarına olan av baskısının azaltılması, istihdam, döviz girdisi sağlama, kırsal kalkınmaya katkısı vb. nedenlerle önemli bir sektör olduğunu belirtiyor.

- 1985 amlıyem'in kuruluğu, 1 milyon yavru balık, 300 ton sofralık ıpura üretimi
- 1992 Levrek üretimine başlandı, üretim kapasitesi 10 milyon yavru balık
- 2001 Türkiye'de ilk off-shore (kıyı ötesi) besicilik tesisi, üretim kapasitesi 2.340 ton
- 2004 Karamıdye üretimine başlandı
- 2005 Türkiye'de ilk organik midye üretimi sertifikası
- 2006 Üretim kapasitesi 60 milyon yavru balık oldu
- 2007 Ticari anlamda Sivriburun Karagöz üretimine geçildi

Ülkemizde deniz balıkları üretimine ait ilk istatistiksel verinin 1986 yılına ait olduğu ve o yıl toplam üretimin 36 ton olarak kayıtlara geçtiği belirtiliyor. Bu veri aynı zamanda Pınar Deniz Ürünleri A.Ş'nin 1986 yılında yaptığı üretim miktarı imiş. Uzak Şentürk, "Bu anlamda ülkemizde bir ilki gerçekleştirmenin onuru Pınar Deniz Ürünleri A.Ş'ye aittir" diyor ve mevcut durumda Pınar Deniz Ürünleri İşletmesinin, ülkemiz Levrek-Çipura üretiminin % 5.3'ini karşıladığını söylüyor.

Çevre ve doğayla uyumlu üretim şart

İşletme Müdürü Salih Köseler, Pınar Deniz'in üretim anlayışının; sektöre öncülük ederek, su ürünleri alanında insana, çevreye ve doğaya değer veren bir yaklaşımla büyümek, karlılığı ve verimliliği arttırmak olduğunu belirtiyor. Salih Köseler; Akuakültürde üretimin devamlılığı ve var olan yatırımların gelecek kuşaklara aktarılabilmesi için üretimin yapıldığı çevrenin korunması gerekliliğinin altını çiziyor ve kuruluşun bu konudaki çabalarını şöyle özetliyor; "Temiz çevre sağlıklı balık üretiminin anahtarıdır. Dünyanın önde gelen kültür balıkçılığı işletmelerinde uygulanan en son üretim teknolojisi, çevre dostu "off-shore" kafes sistemi ülkemizde ilk olarak tesisimizde kurulmuştur. Pınar Deniz Ürünleri, çevre konusundaki hassasiyetini 2006 yılında ISO 14001:2004 belgesi olarak bir basamak daha yukarı taşımıştır."

Ar-ge sonuçlarının sektöre yaygın etkisi

Salih Köseler, ar-ge çalışmalarına önem verdiklerini belirtiyor ve bu çalışmaların sonuçlarının şirketin ötesinde yaygın etkilerini şöyle açıklıyor; "Biz sektör lideri değil, öncüsü olmayı hedefledik ve bunu da başardık. Ar-ge proje sonuçları sektöre hızla yayılıyor. Ar-ge maliyetlerini ancak bizim gibi şirketler kaldıracabiliyor. Ar-ge çalışmaları doğal kaynaklar ve çevresel etkiler açısından da önemli kazanımlar sağlıyor. Örneğin yem ile ilgili bir iyileştirme hem balık sindirme kapasite-

sindeki artım hem de yem tüketim miktarlarındaki azalma etkisiyle çevreye de çok önemli katkılarda bulunuyor."

Geleceği tahmin etmenin yolu onu yaratmaktan geçer

Uzak Şentürk su ürünleri sektörünün ar-ge'ye çok açık olduğunu, ar-ge çalışmalarının da şirket faaliyet alanı nedeniyle heyecan verici olduğunu belirtiyor ve ekliyor; "Çalışma konumuz canlı. Bu nedenle her gün farklı davranış ve sorunlarla karşılaşırız. Bunlarla ilgilenmek keyifli, ama bir o kadar da dinamik olmayı gerektiriyor. Küçük bir balık yumurtasını 24 ay içinde 350 g. ağırlıkta sofralık balık haline getiriyoruz. Bu nedenle işletmemizdeki üretimin her günü bizim için ayrı ve heyecan verici bir öyküdür. Geleceği tahmin etmenin en iyi yolu, onu yaratmaktır. Bünyemizdeki ar-ge departmanı geleceğimizi biçimlendirecek çalışmalarımızı sürdürüyoruz. Ar-ge çalışmalarında üst yönetim desteği belirleyici oluyor. Biz bu konuda şanslıyız. İşletmemizde her konuda olduğu gibi ar-ge çalışmaları konusunda da Genel Müdürümüz ve aynı zamanda Yaşar Holding Tarımsal Üretim Başkan Yardımcısı olan Hasan Girenes'in teşviki ve sonsuz desteği bizim için büyük önem taşıyor."

Proje fikirlerinin balık verdikleri otel aşçılarından, marketlere kadar çok değişik kesimlerden gelebileceğini belirtiyorlar. Çalışma alanı ilginç olunca çalışanlardan da pek çok öneri geliyormuş. Fikirleri belli bir formata sokup değerlendirdiklerini, uygun olanın denenmesinin önünü açtıklarını söylüyorlar. Pınar Deniz Ürünlerinde bugüne kadar fangri, kefal, sinagrit, karides gibi türlerin deneme yetiştiriciliği yapılmış ve üretim protokolleri oluşturulmuş. Dünyada ilk kez akya üretim ve yetiştiriciliğini de ar-ge faaliyetleri çerçevesinde gerçekleştirmişler. Ayrıca, ar-ge çalışmaları kapsamında üretimi gerçekleştirilen Sivriburun Karagöz balığını da ticari boyuta taşıyarak ürün yelpazesini genişletmişler.

TTGV desteği ile ar-ge projeleri

Uzay Şentürk, TTGV ile yaptıkları ilk projenin ana fikrinin yurtdışındaki bir uzmanla sohbetleri sırasında ortaya çıktığını belirtiyor ve bu süreci şöyle anlatıyor; “..kuzey ülkelerinde gün ışığının az olduğu dönemlerde yemlenme süresini artırmak için aydınlatma kullanıldığını biliyorduk. Uzman bize çipura anaçlarda ışığın etkisiyle ilgili bir dokümandan bahsetti. Bu dokümanı inceledik ve gece aydınlatması ile ilgili bir çalışmayı bazı kafeslerde denemeye karar verdik. Bunu projelendirip TTGV'nin kapısını çaldık. Çok içten karşılandık. Her sıkıntıda TTGV'ye rahatlıkla ulaştık ve mutlaka bir cevap aldık. Bu bizi çok rahatlattı. Sonuçlardan çok umutluyuz. Balıklarda belli dönemlerde oluşan ağırlık kaybını önleyerek hem süreden, hem yem maliyetinden önemli kazanımlar bekliyoruz. Kuşkusuz bunlarla sağladığımız çevresel etkiler de bizi çok mutlu edecek.”

TTGV tarafından desteklenen diğer bir projelerini de bu projenin önemini de Uzay Şentürk şöyle aktarıyor; “Genişleme Kontrol Sistemi ile Ekstrude Balık Yemlerinde Batma Özelliđinin Kontrol Edilmesi isimli ar-ge projemizin amacı, üretilen balık yeminin yoğunluğunun yeni teknoloji ürünü bir ekipman ile ayarlanarak yemin suya batış hızının balığın beslenme fizyolojisine uygun hale getirilmesidir. Bu doğrultuda yem kayıpları ve tüketilemeyen yemlerden kaynaklanan çevre kirliliği önlenmekte ve balık büyüme hızlarında artış elde edilmektedir. Özellikle kış mevsiminde balıklar yem için su yüzeyine çıkmadıkları için ‘hızla batan yem’ talep edilmektedir. Söz konusu sistemin üretim hattına adapte edilmesi öncesinde yemlerin batmaması sorunu ile çok ciddi miktarda iadeler, müşteri şikâyetleri alınmaktaydı.. Artık bu konuda şikâyet alınmamakta olup projemiz hem ekonomik ve hem de müşteri memnuniyeti yönlerinden amaçlanan hedeflerini gerçekleştirmiştir.”

Ar-ge motivasyonu

Uzay Şentürk proje içeriği nedeniyle geniş bir çalışan kesimin de projenin parçası olduğunu ve bundan çok olumlu etkilendiklerini şu sözlerle anlatıyor; “Bizim

çekirdek bir ar-ge ekibimiz var. Bu proje ile geniş bir çalışanlar grubu da bilimsel ar-ge süreçlerinin parçası oldu. Yem ölçümleri, ışık süreleri vb. tüm veriler çalışanlarca alınmakta. Bu proje, kafeslerde çalışan tüm personel için önemli bir motivasyona yol açtı.”

Ar-ge projeleri ile kurumsal bilgi birikimi

TTGV desteğiyle yürüttükleri projelerin sistematik yaklaşım, dokümantasyon ve kuruluş bilgi dağarcığının genişlemesi bakımından önemli kazanımları olmuş. İzleyici sürecinin de ar-ge çabalarını destekleyen, yapıcı ve yol gösterici etkileri olduğunu belirtiyorlar. İzleyicinin soruları ile yeni ufuklar açılmasına yardımcı, alınması gereken önlemler konusunda da aydınlatıcı olduğunu söylüyorlar. Projelerin yeni projeleri tetikleme etkisi de olmuş. Su ürünleri alanındaki bütün üniversite bölümleri ile ilişkileri bulunduğunu, üniversitelerin ilgili bölümlerinde pek çok ortak çalışma konusu geldiğini ve kendilerinin de buna katkı olduğunu vurguluyorlar. Ege Üniversitesi Su Ürünleri Fakültesi ile periyodik yıllık sözleşmeler yapıldığını belirtiyorlar.

Yaşar Holding Onursal Başkanı Selçuk Yaşar'ın “Bilim, birlik, başarı” ilkesinin kendileri için yol gösterici olduğunu, bu ilkenin içinin doldurulabildiği ölçüde başarılı olunacağına inandıklarını, diğer kuruluşlara da önerilerinin bu olduğunu belirtiyorlar. Uzay Şentürk bu kapsamda diğer kuruluşlara tavsiyelerini ve ar-ge hedeflerini şöyle özetliyor; “kuruluşlar fikirlerini projelendirsin, projeleri için de TTGV'nin kapısını çalmaktan çekinmesin.”

